

Πνεύμα Θεατρικό

Πνεύμα Θεατρικό

Από την Ηρώ Μητρούτσικου

Κάθε Σάββατο στην «Αττική Περιφέρεια»

<http://www.attikipress.gr/76786/de-me-xwra-o-topos-mhdeia-apo-thn-omada-pleysis-vinteo>

Μια μίνιμαλ, εξαιρετική Φλαντρώ

Ο Παντελής Χορν (1881-1941), πατέρας του Δημήτρη Χορν, είναι από τους σημαντικότερους θεατρικούς συγγραφείς της γενιάς του. Τα πιο γνωστά έργα του είναι, ίσως, το "Φουντανάκι" (1921) και η κωμωδία "Ψωροκώσταινα" (1927), αν και είχε προηγηθεί σκάνδαλο με το "Ανεχτίμητο" (1906). Το 1925 γράφει δυο έργα, τα οποία προκαλούν και τα δυο, επίσης, σκάνδαλο! Το "Ο Σέντζας" (θίασος Βεάκη-Νέζερ), το οποίο κατεβαίνει στις 10 μέρες, και το "Φλαντρώ", προκλητικό και τολμηρό για την εποχή του, το οποίο παίζεται από την Μαρίκα Κοτοπούλη.

“Φλαντρώ”

Σε ένα αρχοντικό σπίτι, απωθημένα και μυστικά, σκιάζουν την Φλαντρώ, χήρα με δύο κόρες από διαφορετικούς γάμους. Το όνομά της σημαίνει «εκείνη που αγαπάει/φιλάει τον άντρα». Για να τα ξεορκίσει, η Φλαντρώ αποφασίζει να παντρέψει την μεγάλη της κόρη με τον ζεν-πρεμιέ του νησιού για να τον κρατήσει, με αυτόν τον τρόπο, κοντά της και, συγχρόνως, να τον απομακρύνει από τη δεύτερη κόρη της, την οποία ζηλεύει και με την οποία εκείνος έχει δεσμό! Δεν πρόκειται για ηθογραφικό έργο εποχής, αλλά για ένα νατουραλιστικό έργο που μιλά για θέματα που τότε άρχιζαν να απασχολούν την ψυχάνάλυση, η οποία μόλις αναπτυσσόταν: η σχέση αντιπαλότητας μάνας-κόρης και η ερωτική ταυτότητα της γυναίκας σε κρίση ηλικίας! Η Φλαντρώ, μια χήρα γυναίκα στερημένη από τον έρωτα και καταπιεσμένη από την κλειστή κοινωνία, δεν ξεφεύγει από την γοητεία του νεαρού jeune premier.

Η Λυδία Κονιόρδου ανέλαβε την σκηνοθεσία αυτού του Ελληνικότατου έργου, το οποίο, όμως, θα μπορούσε να διαδραματίζεται σε οποιαδήποτε χώρα. Φανερά επηρεασμένη από την περσινή της μαθητεία στην "Οδύσσεια" του Μπομπ Γουίλσον, χρησιμοποίησε πολλά στοιχεία (κουδουνάκια, στυλιζαρισμένη κίνηση, σκηνικά-φωτισμοί, τελετουργία, είσοδοι-έξοδοι), αλλά, ευτυχώς, δεν έχασε το δικό της στίγμα στην διδασκαλία της υποκριτικής. Ωστόσο, δεν μπορώ να μην διακρίνω μια ασάφεια στην σκηνοθετική γραμμή, παρ' ότι το αποτέλεσμα ήταν πάρα πολύ καλό καθώς και διαφορετικό.

Εκτός της υποκριτικής της ίδιας της Κονιόρδου, ως Φλαντρώ, ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στην Μαρία Διακοπαναγιώτου, την οποία ναι μεν έμαθε το ευρύ κοινό από μια διαφήμιση, αλλά απολαύσαμε και πέρυσι στην εξαιρετική Γκόλφω. Ο ρόλος της εδώ ως ψυχοκόρης-υπηρέτριας, ο μόνος κωμικός στο έργο, της έδωσε την δυνατότητα να μας δείξει εξαιρετικές κωμικές, αλλά κυρίως κινητικές δυνατότητες, που παρέπεμπαν και σε *comedia del arte*. Η κίνηση (Μ.Καβαλλιεράτου, Απ.Παπαδαμάκη) άναρχη (αν και απόλυτα ισορροπημένη), που ερχόταν σε αντίθεση με την, έστω αρχική, ακινησία που παρατηρούμε στις τρεις αρχόντισες.

Πολλά σημειολογικά στοιχεία στην κίνηση. Η μητέρα, στιβαρή, δεσπόζει· η υπηρέτρια, με πόδια συνεχώς ανοιχτά, είναι και η μόνη που κάθεται κάτω και στριφογυρίζει συνέχεια· η αφελής, μεγάλη κόρη στην πρώτη της εμφάνιση χρησιμοποιεί έναν χαριτωμένο κώδικα, όταν μιλά για τον γάμο της, ενώ η μικρή είναι κινησιολογικά απόλυτα μετρημένη, ως πιο έξυπνη. Όλα αυτά, βέβαια, μέχρι να εισβάλει το κακό στο σπίτι και να φέρει τα πάνω κάτω, να διαλύσει το, μέχρι τότε, απόλυτα τακτοποιημένο σύμπαν του αρχοντικού. Η κίνηση, με την κυριολεκτική έννοια της λέξης, ξεκινά με την εισβολή στην σκηνή (και στο σπίτι) του νεαρού, ο οποίος πηδά από το πλάι (κι όχι από τα παρασκήνια) στην υπερυψωμένη σκηνή σαν αίλουρος, όπως και τρυπώνει σαν γάτος στην αυλή για να συναντήσει τις γυναίκες...

Τότε αφαιρούνται και τα γάντια και όλες αφήνουν τους τύπους, καθώς τα μυστικά αρχίζουν να βγαίνουν σιγά-σιγά στην επιφάνεια και οι σκιές να εμφανίζονται πότε-πότε στο πανί!

Πολύ καλός ο Μιχάλης Σαράντης, αλλά όχι σε όλες του τις στιγμές. Εδώ θα ήθελα να δηλώσω ότι έχω μια απορία σχετικά με το *cast* της παράστασης. Ο ζεν πρεμιέ Νότης δεν θα μπορούσε να είναι τόσο νεαρός, ώστε και να έχει ξελογιάσει όλες τις γυναίκες του νησιού, να έχει σπαταλήσει όλη την μεγάλη περιουσία της οικογένειάς του, να έχει αυτοεξοριστεί και, κυρίως, να έχει συνάψει σχέσεις με την Φλαντρώ. Σίγουρα θα είναι άνω των 30 ετών, ώριμος σχετικά. Ο Μ.Σαράντης, αν και διαθέτει περίεργο πρόσωπο, που αναδείκνυε ακόμα περισσότερο το λευκό μακιγιάζ (αλλά Γουίλσον ή μιμικής), δεν μπορούσε να πείσει ηλικιακά. Η διαφορά ηλικίας με την Φλαντρώ είναι μεγάλη και το άθροισμά των χρόνων για τις πράξεις του δεν βγαίνει...

Το ίδιο θέμα είχα και με την επιλογή της, επίσης, πολύ καλής ηθοποιού Ελεάνας Στραβοδήμου στον ρόλο της μικρής κόρης της Φλαντρώς, καρπό του δεύτερου γάμου της με τον κακό και μεθύστακα σύζυγο. Η Μυρτώ είναι πολύ νέα, αλλά σπουδαγμένη, έχει πάρει τα «καλά» από τον πατέρα της, κάνει αυτό που θέλει, δεν διστάζει να πει την γνώμη της και γι' αυτό είναι η πρώτη φορά που ερωτεύεται και δεσμεύεται ο όμορφος Νότης!

Εδώ, ούτε το κείμενο, αλλά ούτε η σκηνοθεσία μας εξηγούν γιατί, ξαφνικά, ο πλάνος εραστής αποφασίζει να φτάσει μέχρι και στον θάνατο για χάρη μιας γυναίκας... Η κατάξανθη, εύθραυστη, με γαλακτερή επιδερμίδα Στραβοδήμου ερχόταν σε αντίθεση με την μελαχρινή και πιο γεροδεμένη Σεβίλλη Παντελίδου και δεν έπειθε ότι η ξανθιά ήταν κόρη τέτοιου πατέρα και είχε τέτοιο χαρακτήρα. Όταν, μάλιστα, λύνει τα μαλλιά της (για να φανεί πόσο ίδια, αλλά και πόσο διαφορετική είναι από την μάνα της) και κυρίως όταν φορά το ρόδινο φόρεμα του αρραβώνα, πιο πολύ σε Ιουλιέτα παραπέμπει, παρά σε οτιδήποτε άλλο· σίγουρα όχι στην Μυρτώ που είναι το μαύρο πρόβατο της οικογένειας, μένει με την θεία της -κι όχι με την μάνα της- και ετοιμάζεται μεταναστεύσει με τον αγαπημένο της, ενώ τους κυνηγούν, για να τον σκοτώσουν, τα αδέρφια κάποιας που αποπλάνησε!

Άλλο ένα μείον στην σκηνοθεσία το ότι δεν επέτρεψε στον πολύ καλό ηθοποιό, Φαίδωνα Καστρή, κάτι παραπάνω υποκριτικά! Η Κονιόρδου υπερίσχυσε και μπροστά σε αυτόν τον μικρό ρόλο.

Υπέροχη ζωντανή μουσική του Τάκη Φαραζή. Όργανα παραδοσιακά: σάζι, κρητική λύρα, ιδιόφωνα, *kaval*, *guzheng*, *gayli tahtur*, κρουστά (εκτελεσμένα από τους Γ.Διαμαντόπουλο, Σ.Μπαρκή, C.Turkoglu). Ωστόσο, η μελωδία θύμιζε πιο πολύ γιαπωνέζικη μουσική, η οποία και συνομιλούσε με την στυλιζαρισμένη κινησιολογία της παράστασης, χαρακτηριστικό του γιαπωνέζικου θεάτρου.

Υπέροχα μίνιμαλ κουστούμια (Άγγελος Μέντης), που παρέπεμπαν στην εποχή του έργου, σε μια όμορφη μονοχρωμία. Σαν παιχνιδι-μπαλαρίνα που βγαίνει από κουτί ή σαν άγαλμα θεότητας της Κρήτης, η μεγάλη κόρη θα αλλάξει όταν έρθει αντιμέτωπη με την αλήθεια και θα βάλει τα ίδια ρούχα με την «ξύπνια» αδερφή της. Μόνη εξαίρεση στην ζαχαρή μονοχρωμία του έργου ήταν στοιχεία του φορέματος της Φλαντρώς, η παραδοσιακή φορεσιά της Μπούλας και, κυρίως, το

ονειρεμένο ροδακινί φόρεμα των αρραβώνων, που ίσως προμήνυε το αίμα που θα ακολουθήσει... Χοντρά υφάσματα (κι άλλη παραπομπή στις ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές), σε αντίθεση με το τελικό διάφανο φόρεμα της Φλαντρώς, όταν πια δεν έχει κανένα άλλο μέσον για να πείσει τον νεαρό να το σκάσει με εκείνη, κι όχι με την κόρη της!

Σημείωση: το γινωμένο τριαντάφυλλο των πρώτων σκηνών που δείχνει τον έρωτα της Μυρτώς, μετατρέπεται σε κρασί και έπειτα σε αίμα...

Ωραίοι, κατά το πλείστον, φωτισμοί (Αλέκος Αναστασίου), αλλά δεν πέτυχαν όλα απόλυτα. Το κυκλόγραμμα θέλει μεγάλη απόσταση από τον θεατή για να λειτουργήσει θεαματικά και να προκαλέσει συναισθήματα και, επίσης, θέλει και μαεστρία. Η μεγαλύτερή μου ένσταση, όμως, ήταν στις προβολές που, εκτός από πολύ μοντέρνες, ήταν, τουλάχιστον, κακόγουστες. Δεν ταίριαζαν ούτε με το μίνιμαλ ύφος της παράστασης, ούτε με την μουσική, ούτε με τα κουστούμια (που, αν και εν μέρει άχρονα, όχι μόνο το σχέδιό τους, αλλά ακόμα και το ύφασμά τους παρέπεμπε σε άλλη εποχή) και προπάντων ήταν φλύαρες και αχρείαστες. Η μουσική ήταν υπεραρκετή συνοδεία για να κατανοήσουμε τα συναισθήματα των ηρώων και το μόνο που χρειαζόταν ως προβολή ήταν οι σκιές του όχλου που πολιορκεί το σπίτι! Τα αίματα στο τέλος κατέστρεψαν όλη την αισθητική της τελευταίας παγωμένης σκηνής, καθώς και τα πρόσωπα των πρωταγωνιστριών! Δεν ξέρω ποιός είναι υπεύθυνος για αυτό το μοντέρνο αλαλούμ, ελπίζω όχι η Έλλη Παπαγεωργακοπούλου, που αναφέρεται στα σκηνικά (και η οποία μας έδωσε τα υπέροχα πουφ και τις φουστανέλες στην περσινή "Γκόλφω").

Μια αξιόλογη παράσταση στο Εθνικό, για όσους προλάβουν (πήρε παράταση):

Τετ ως Σάββ: 9.00, Τετ+Σάββ 6.00, Κυριακή 7.30.